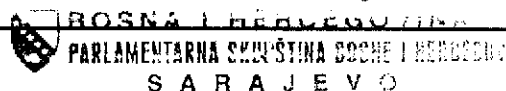

Broj: 01,02,03/11,04/3-05-1-295/25

Sarajevo, 9. 4. 2025.

PRIMLJENO:		14-04-2025	
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga

IZVJEŠĆE

s 3. Međuparlamentarnog foruma izaslanstava parlamenata zemalja Jugoistočne Europe u Parlamentarnoj skupštini OESS-a Kastoria, Grčka, 28. i 29. 3. 2025.

Albin Muslić, prvi zamjenik predsjedatelja Izaslanstva Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (PSBiH) u Parlamentarnoj skupštini Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (PSOESS) i zastupnik u Zastupničkom domu PSBiH, sudjelovao je na 3. Međuparlamentarnom forumu izaslanstava parlamenata zemalja Jugoistočne Europe u PSOESS-u, održanom 28. – 30. ožujka 2025. u Kastoriji, Grčka.

Prvi ovogodišnji Forum izaslanstava Jugoistočne Europe na temu energetske politike i tranzicije u regiji okupio je predstavnike devet zemalja kao i one Tajništva PSOESS-a.

Forum su svojim obraćanjima zajednički otvorili: predsjedatelj Izaslanstva Grčke u PSOESS-u Angelos Syrigos i članica Izaslanstva Maria Antoniou, dok su se videoporukom sudionicima obratili predsjednica PSOESS-a Pia Kauma i generalni tajnik PSOESS-a Roberto Montella.

Uz moderiranje predsjedatelja grčkog izaslanstva Syrigosa, svoj osvrt na temu Foruma dali su dopredsjednik PSOESS-a i posebni izaslanik za Jugoistočnu Europu, Kyriakos Hadjiyianni, te zamjenik ministra unutarnjih poslova Grčke, Konstantinos Gioulekas. Dopredsjednik Hadjiyianni ponovio je kako je ovakav format susreta od iznimne važnosti unutar PSOESS-a, posebice za samu regiju Jugoistočne Europe. Upravo ovakvi forumi predstavljaju ulogu PSOESS-a, a to je poticanje dijaloga, razmatranje multilateralnih pitanja i potpora inicijativama proizašlim iz prethodno navedenog. Tranzicija ka zelenoj i čistoj energiji nema alternativu i predstavlja jedan od ključnih izazova današnjice, ali i uključuje sve zemlje. Borba parlamentaraca u budućnosti mora biti naslonjena i na borbu za niže cijene električne energije, a što je, po njegovu mišljenju, jedno od ljudskih prava. U završnici je istaknuo podršku PSOESS-a miru u regiji i nadu da će predstojeći Forum u Rimu okupiti izaslanstva svih zemalja Jugoistočne Europe te doprinijeti relaksaciji političkih tenzija unutar regije. Gioulekas je istaknuo da ova tema predstavlja važan iskorak za Grčku, Europsku uniju i kontinent u cjelini, podcrtavši važnost upravo grčke regije Zapadne

Makedonije, u kojoj se održava Forum, na ovom polju, kako zbog prirodnih potencijala kada je u pitanju ovaj sektor tako i zbog blizine susjednih zemalja i velikih im gradova. Zaključio je kako Grčka shvaća svoju važnost kao granična država Unije, a ujedno i most prema Aziji, no da osim same Zapadne Makedonije i Grčke, cijela Jugoistočna Europa mora shvatiti važnost ovog pitanja i predstavljati zamah energetske tranzicije prema Europskoj uniji.

Predsjedatelj Syrigos je uvodni dio zaključio predstavljanjem mjesta održavanja Foruma, koje je do sada bilo okosnica zemlje u energetsom pogledu, ali eksploatacijom ugljena, dok je sada to područje tranzicije s fosilnih na čiste izvore energije gradnjom solarnih panela, vjetroelektrana i sličnih modernih pogona. Naglasak u predstojećem dijelu Foruma također je stavio i na količinu uvoza električne energije i plina na području Unije.

Na temu energetske tranzicije Grčke do 2030. panelisti su bili zamjenik državnog ministra za okoliš i energiju, Niko Tsafos, i guverner regije Zapadne Makedonije, Georgios Amanatidis. Zamjenik ministra Tsafos ukratko je predstavio povijest i nužnost tranzicijskog plana. Danas, 45-50 % električne energije u Grčkoj dolazi upravo iz obnovljivih izvora energije, što je ogledalo njihove posvećenosti, a najbolji primjer toga jest regija Zapadne Makedonije. Sezona grijanja predstavlja najveći izazov u tom pogledu te je prvenstveno bilo nužno identificirati ključne probleme i područja u tom pogledu kako bi se osigurala odgovarajuća infrastruktura i opskrbljenost mreže.

Guverner Amanatidis osvrnuo se na povijest Zapadne Makedonije kao okosnice pogona na fosilna goriva. Iako je područje bogato rudom, ponajviše lignitom i povijesno iskorištavano u te svrhe u velikoj mjeri, nisu naišli na mnogo otpora stanovništva prilikom procesa dekarbonizacije i tranzicije, premda neki i danas smatraju kako je pretjerano ubrzana. Tome je doprinijela i država koja je njihovoj regiji uvelike pomogla, a za što je upravo ključna bila prethodno spomenuta identifikacija prikladnih područja za ove svrhe. Posebno je naglasio važnost investitora u ovom procesu te suradnju malih i velikih investitora uz posvećivanje pažnje održavanju i unaprjeđenju standarda stanovnika.

U raspravi su se sudionici osvrnuli i na elektrane na ugljen novijeg tipa koje, uz količinski manje korištenje sirovine, imaju veću proizvodnju energije. Prirodni plin istaknut je kao kritična točka europskog kontinenta, što se posebno vidi nakon početka rata u Ukrajini i u činjenici da ga je 90 % iz uvoza. Predmet razmatranja bilo je i pitanje nuklearne energije, glede čega su sudionici Foruma izrazili poštivanje spram zemalja koje su već krenule tim putem, poglavito onima iz Jugoistočne Europe, poput Rumunjske i Bugarske, ili Italije koja radi određene inicijalne korake u tom smjeru, ali i naglasili nužne mjere opreza.

Direktor strateškog i operativnog planiranja Grčkog operatora elektrodistribucije, Stathis Anagnostou, i generalni direktor upravljanja imovinom i održavanja Neovisnog operatora prijenosa energije, Ioannis Maniatis, predstavili su infrastrukturne projekte budućnosti u iznosu od 6 milijardi američkih dolara na području Grčke, a u tom pogledu i izazove s kojima se suočavaju s obzirom na specifičnost reljefa države i brojnost otoka. Direktor Maniatis iznio je podatak da je toga dana u mreži bilo 64 % energije upravo iz obnovljivih izvora, kao i razvoj države koja je iz

nekadašnjeg uvoznika električne energije postala zemlja koja ju posljednjih godina kontinuirano izvozi.

Drugoga dana Foruma upriličen je posjet Ptolemaidi V, elektrani čiji je projekt iniciran još 2013. godine, a čijim je razvojem i Grčka kao država doživjela zaokret na području energetske politike. Upravo je ova elektrana nastala kao posljednji pogon elektrana na lignit, dok su četiri prethodno zatvorene s obzirom na svoju energetska neučinkovitost i manjkavosti u pogledu energetske tranzicije. Iako moderna elektrana s niskom razinom emisije, u sklopu tranzicijskog plana planirano je njezino zatvaranje do svibnja 2026. ili, što je trenutačno izglednije, pretvorba u elektranu koja će se pogoniti na prirodni plin, a što će zahtijevati i dodatna financijska izdavanja, unatoč prethodnom izdašnom ulaganju.

Zaključno je usvojena i Deklaracija s 3. Međuparlamentarnog foruma, u kojoj je prvenstveno istaknut značaj dijaloga između zemalja Jugoistočne Europe nastavno na završnu Deklaraciju s 31. godišnjeg zasjedanja PSOESS-a u Rumunjskoj protekle godine. Spomenutom deklaracijom istaknuta je potreba ubrzanog regionalnog povezivanja unutar energetskog sektora uz osnaživanje infrastrukture i integraciju obnovljivih izvora energije, a što će kulminirati ekonomskim osnaživanjem zemalja Jugoistočne Europe.

Pripremio:

Odobrio:

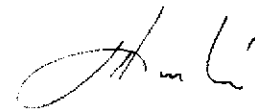
Tajnik Izaslanstva
Izaslanstva PSBiH u PSOESS-u

Prvi zamjenik predsjedatelja
Izaslanstva PSBiH u PSOESS-u

Teo Rogić

Albin Muslić

DOSTAVITI:

- Kolegiju Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH
- Kolegiju Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH
- Kolegiju Tajništva Parlamentarne skupštine BiH
- članovima Izaslanstva PSBiH u PSOESS-u
- Povjerenstvu za vanjske poslove Zastupničkog doma
- Povjerenstvu za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, promet i veze Doma naroda
- Sektoru za odnose s javnošću
- a/a